

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення пільг зі сплати адміністративних зборів та інших обов'язкових платежів у сфері державної реєстрації (реєстр. № 13721 від 01 вересня 2025 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 02 вересня 2025 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 26 вересня 2025 року (протокол № 200) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення пільг зі сплати адміністративних зборів та інших обов'язкових платежів у сфері державної реєстрації (реєстраційний № 13721 від 01 вересня 2025 року) (далі – Законопроект), поданий народним депутатом України Фріс І.П.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою надання підтримки фізичним та юридичним особам, які зареєстровані або місцезнаходження яких знаходиться на території адміністративно-територіальних одиниць, що належать до територій активних бойових дій та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, шляхом надання пільг зі сплати зборів, мит та інших платежів у сфері державної реєстрації.

Для досягнення мети пропонується внести зміни до законів України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», а також до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито», якими передбачено під час дії воєнного стану та протягом одного місяця з дня його припинення або скасування звільнення внутрішньо переміщених осіб, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, місцезнаходженням яких є адміністративно-територіальні одиниці, що належать до територій активних бойових дій та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, від сплати адміністративного збору за проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно; плати за надання інформації з Державного реєстру прав у паперовій формі; сплати адміністративного збору за проведення державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу/фізичну особу – підприємця, що містяться в Єдиному державному реєстрі; плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру в паперовій формі, якщо юридична особа або фізична особа – підприємець

отримують такі відомості про себе; сплати державного мита, пов'язаної з державною реєстрацією певних актів цивільного стану, видачою відповідних документів.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Так, права і свободи людини і громадянина, їх гарантії; основні обов'язки громадянина; визначаються виключно законами України, а Верховна Рада України – це єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, пункти 1 частини першої статті 92 Конституції України).

Члени Комітету загалом підтримують ідею Законопроекту щодо законодавчих змін спрямованих на посилення соціально-правового захисту осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та створення сприятливих умов для внутрішньо переміщених осіб і суб'єктів господарювання для отримання адміністративних та інших послуг шляхом звільнення від сплати передбачених законодавством обов'язкових платежів.

При цьому, члени Комітету звертають увагу на те, що адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, а також державне мито зараховуються до бюджетів (місцевого самоврядування та державного) у порядку, встановленому Бюджетним кодексом України (частина перша статті 35 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»; частина перша статті 37 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»; частина перша статті 6 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 «Про державне мито»).

Відповідно до пунктів 24¹, 24² та 25¹ частини другої, пункту 71 частини третьої статті 29, пунктів 15, 36¹ та 36² частини першої статті 64 та пунктів 9 та 10 частини першої статті 64¹ Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, адміністративний збір за проведення державної реєстрації відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» плата за надання

відомостей з Єдиного державного реєстру та державне мито зараховуються до державного та місцевих бюджетів.

У пояснювальній записці до Законопроекту зазначено, що його реалізація не потребуватиме додаткових витрат із Державного бюджету України. Проте, звільнення від оплати адміністративних послуг та інших платежів потребуватиме покриття цих витрат, передбачених як надходження до Державного бюджету України та бюджетів місцевого самоврядування, для досягнення збалансованості бюджетів.

Експерти UA2EU (проекту міжнародної технічної допомоги "Програма підтримки інтеграції України до ЄС (UA2EU)") здійснивши попередній аналіз Законопроекту на предмет наявності положень, які стосуються міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та права ЄС (ЄІ складової), вважають, що правовідносини, які плануються врегулювати Законом, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України звертає увагу, що відсутність у супровідних документах до Законопроекту обґрунтування ненадання вказаних пільг у випадках «надання публічних послуг в електронній формі засобами Порталу Дія» не відповідає вимогам пункту 1 частини першої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, згідно з яким пояснювальна записка до проекту має містити обґрунтування основних положень проекту. Такий підхід створює ситуацію, за якої отримання послуги в електронній формі фактично є менш вигідним для заявника, ніж у паперовій, що не відповідає загальній державній політиці цифровізації та стимулювання використання електронних сервісів.

Некоректною, на думку ГНЕУ, є пропозиція щодо звільнення від сплати державного мита за вчинення актів цивільного стану юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, оскільки такі дії як: реєстрація шлюбу, розірвання шлюбу, зміна прізвища, імені та по батькові тощо, не можуть вчинятися на користь таких осіб.

Дослідницька служба Верховної Ради України вважає, що із метою виконання відповідних положень Бюджетного кодексу України та Регламенту Верховної Ради України до законопроекту має бути додане фінансово-економічне обґрунтування.

Міністерство фінансів України вважає, що реалізація зазначених положень Законопроекту може вплинути на зменшення дохідної частини бюджетів. У зв'язку з цим, Законопроект в запропонованій редакції не підтримується.

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Законопроект підтримується за умови врахування наданих ним зауважень.

З огляду на викладене, під час обговорення Законопроекту народні депутати України – члени Комітету зазначили, що під час підготовки Законопроекту до другого читання необхідно доопрацювати його положення в частині звільнення юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, місцезнаходженням яких є адміністративно-територіальні одиниці, що належать до територій активних бойових дій та тимчасово окупованих російською

федерацією територій, у період воєнного стану, крім випадків надання публічних послуг в електронній формі засобами Порталу Дія, від сплати адміністративного збору за проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Разом з тим, необхідно вилучити положення Законопроекту в частині звільнення юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців від сплати державного мита, пов'язаного з проведенням державної реєстрації актів цивільного стану.

Члени Комітету вважають за необхідне застосувати положення частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час підготовки Законопроекту до другого читання в частині доповнення його положеннями щодо звільнення від сплати консульського збору за вчинення нотаріальних дій за кордоном (засвідчення вірності перекладу медичних документів, необхідних для направлення на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, документів, пов'язаних з лікуванням за кордоном осіб із складових сил оборони та сил безпеки та/або засвідчення справжності підпису перекладача).

На підставі статей 93, 111, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення пільг зі сплати адміністративних зборів та інших обов'язкових платежів у сфері державної реєстрації (реєстраційний № 13721 від 01 вересня 2025 року), поданий народним депутатом України Фріс І.П., та за результатами розгляду його у першому читанні прийняти за основу, скоротивши наполовину строк внесення поправок і пропозицій.

2. Звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду цього Законопроекту, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин Законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету його правового регулювання.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити голову підкомітету з питань діяльності органів юстиції, органів виконання покарань та пробації Фріс Ігоря Павловича.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Маслов Денис Вячеславович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000005D15310089A9E000
Дійсний до: 17.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-26/03-2025/223130 від 26.09.2025

2010990